

Vuosien 2020 ja 2021 AMK- perusrahoituksen päivitetty ennuste

Valtiovarainministeriö 4.4.2019 julkaisemassa [Julkisen talouden suunnitelmassa vuosille 2020-2023](#) on päivitetty myös yliopistoindeksien uusimmat ennusteet tuleville vuosille sekä tarkennettu menneiden vuosien toteumia. Tämä indeksi on korkeakouluille erittäin tärkeä, koska valtionrahoituksen indeksikorotukset si-
dotaan siihen. Nytkin korkeakoulujen vuoden 2020 perusrahoituksen mahdollinen indeksikorotus perustuu yliopistoindeksiin. Kevään JTS-dokumentissa oleva indeksi on yleensä hyvin lähellä sitä, mitä rahoituksessa päädytään käyttämään. Se kuitenkin voi vielä hieman tarkentua alkusyksyn aikana ennen budjettiriihtä.

Viivain Oy seuraa Valtiovarainministeriön julkaisuja ja kerää tietoa korkeakoulujen rahoitukseen liittyvistä tekijöistä. taulukossa 1 näkyy, kuinka yliopistoindeksin ennusteet ja toteumat ovat kehittyneet vuosien 2014 ja 2020 raporttien välillä:

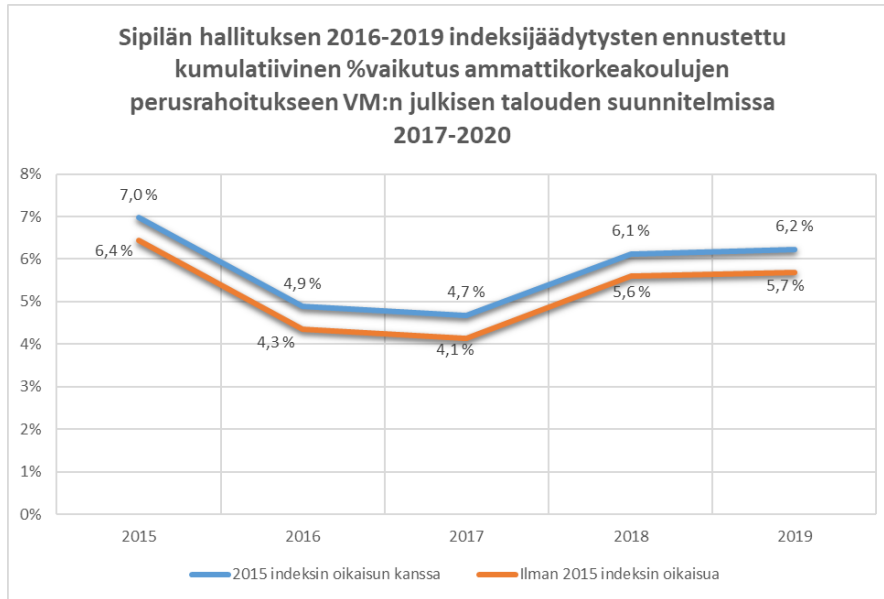
Yliopistoindeksin ennuste ja toteuma VM:n julkisen talouden suunnitelmissa 2014 - 2020							
Vuosi/suunnitelma	S2014-17	S2015-18	S2016-19	S2017-20	S2018-21	S2019-22	S2020-23
Vuosi 2012	3,3 %						
Vuosi 2013	2,2 %	1,6 %					
Vuosi 2014	2,5 %	1,3 %	0,9 %				
Vuosi 2015	2,4 %	1,3 %	0,4 %	0,2 %			
Vuosi 2016	2,6 %	1,6 %	1,4 %	0,7 %	0,6 %		
Vuosi 2017	2,6 %	1,8 %	1,6 %	1,1 %	1,1 %	1,1 %	1,0 %
Vuosi 2018		1,9 %	1,8 %	1,3 %	1,3 %	2,0 %	2,1 %
Vuosi 2019			2,0 %	1,7 %	1,6 %	2,3 %	2,4 %
Vuosi 2020				2,0 %	2,1 %	2,5 %	2,8 %
Vuosi 2021					2,2 %	2,4 %	2,7 %
Vuosi 2022						2,4 %	2,6 %
Vuosi 2023							2,6 %
Muutos/vuosi	-	-0,94 %	-0,36 %	-0,44 %	-0,02 %	0,40 %	0,20 %
Toteuma lihavoituna tummanvihreällä, ennuste vaalealla / vaaleanvihreällä pohjavärillä							

Taulukko 1: Yliopistoindeksin ennuste ja toteuma 2012 - 2023

Taulukosta näkyy, kuinka ennusteita on jouduttu Valtiovarainministeriö toimesta korjaamaan alas ja ylös joskus hyvinkin voimakkaasti. Esimerkiksi vuoden 2015 yliopistoindeksin ennustettiin olevan 2,4 % vuoden 2013 keväällä tehdyssä ennusteessa (Julkisen talouden suunnitelma 2014-2017). Mutta kolmessa vuodessa tämä ennuste tippui siten, että keväällä 2016 toteumaksi todettiin 0,2 %.

Suuressa kuvassa voidaan havaita ennusteiden menneen vuosi vuodelta pessimistisemmiksi 2013 ja 2016 välillä julkaisuissa JTS-dokumenteissa. Käänte tapahtui kevään 2017 dokumentissa, jossa ennusteiden las-
kusuunta muuttui siten, että ne olivat edellisvuoden tasolla. Tämän jälkeen vuosien 2018 ja 2019 dokumen-
teissa Suomen talouden hyvä vire on näkynyt ennusteiden selkeänä parantumisenä. Tällä on vaikutusta
myös jo edesmenneen Sipilän hallituksen korkeakouluille tekemien indeksijäädysten lopullisen taloudel-
lisen vaikutuksen laskennan kannalta.

Kuvasta 1 selviää, miten Sipilän hallituksen 2016-2019 indeksijäädytysten kumulatiivisen vaikutuksen ennuste on elänyt JTS-dokumenttien luvuista laskettuna. Alun perin hallitusohjelmassa haettiin indeksijäädytyksillä 175 miljoonaa euron säästöjä. Tämä vastaisi noin 7,5 % kumulatiivista vaikutusta korkeakoulujen perusrahoitukseen. Tämän lisäksi Sipilän hallitus leikkasi korkeakoulujen perusrahoituksesta 75 miljoonaa euroa vuoden 2016 budjetissa. Tästä summasta ammattikorkeakoulujen momentilta leikattiin 25 miljoonaa euroa. Vielä vuonna 2017 näytti, että indeksijäädytysten kumulatiivinen vaikutus jäisi noin 4,0 – 4,5 prosenttiin. Mutta viime vuosien talouden vahva vire on vienyt ennusteen jo noin kuuteen prosenttiin.

Kuva 1: Sipilän hallituksen indeksijäädytykset

Tässä ennusteessa on hyvä huomioida, ettei ammattikorkeakoulujen 2015 (puolitettua) yliopistoindeksiä ole koskaan oikaistu¹. Tämä on sikäli mielenkiintoista, että yliopistopuolelle tämä oikaisu tehtiin vuoden 2017 budjetin yhteydessä. Toteutuessaan oikaisu maksaisi ammattikorkeakouluille noin 4,1 miljoonaa euroa, eli 0,54 % perusrahoituksesta.

Kevään 2019 JTS-dokumentissa vuosien 2020 ja 2021 yliopistoindeksit ovat hieman nousseet viime kevään ennusteesta. Nyt nämä ennusteet ovat 2,8 % ja 2,7 %, kun ne viime keväänä olivat 2,5 % ja 2,4 %. Tämä tarkoittaa sitä, että myös ammattikorkeakoulujen rahoitusennusteet näille vuosille hieman nousevat. Ennuste on, että tässä poliittisessa tilanteessa indeksejä ei 2020 ja 2021 osalta enää jäädytetä. Alustavat ennusteet – jotka käyttäjä voi halutessaan syöttää vuoden 2021 osalta Osviitta 2021 -simulaatiotyökaluun – ovat:

Ennuste amk-perusrahoitukseksi		
Vuosi	Perusrahoitus	Indeksi
2019	774 853 000	0,0 %
2020	796 548 884	2,8 %
2021	818 055 704	2,7 %

Taulukko 2: Päivitetty ennuste amk-perusrahoitukseksi

¹ Oikaisu perustuu siihen, että 2015 indeksi maksettiin 1,3 % suuruisena, mutta myöhemmin selvisi, että toteuma jäi 0,2 % suureiseksi. Tätä eroa ei siis ole ainakaan toistaiseksi oikaistu ammattikorkeakouluilta. Ministeriöltä on kysytty, toteutetaanko oikaisu 2020. Suoraa vastausta ei saatu, mutta ilmeisesti tämä pyritään välttämään.